NAMJERNO POTAPANJE BRODOVA U SPORTSKO-REKREACIJSKE SVRHE NOVA JE TURISTIČKA NADA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Vidimo se u salonu na 30 metara dubine

Zavod za prostorno planiranje PGŽ-a predstavio je stručnu podlogu za raspravu o mogućnostima namjernog potapanja brodova s ciljem posebne turističke ponude te produljenja turističke sezone na Kvarneru

Brod »Baron Gautsch« jedna je od najatraktivnijih podrtina u Jadranu

D. FRKA

Ljiljana HLAČA

Scuttling ili namjerno potapanje brodova nova je turistička nada Primorsko-goranske županije. Naime, Zavod za prostorno planiranje PGŽ-a izradio je i početkom prošlog tjedna predstavio stručnu podlogu za raspravu o mogućnostima namjernog potapanja brodova u sportsko-rekreacijske svrhe s ciljem posebne turističke ponude, te produljenja turističke sezone na Kvarneru. Rekli bi neki u pravi čas – osobito ako se uzme u obzir činjenica da dvadesetak godina Primorsko-goranska županija, a naročito njeno središte odnosno grad Rijeka stagnira u gospodarskom, a posljedično i sveukupnom razvoju. Budući da su industrijske hale prazne, a iz tvorničkih dimnjaka više se ne »puši« kao nekad, velike se nade polažu upravo u tercijarni sektor.

> Potapanjem brodova stvaraju se nove lokacije zanimljive za ronjenje na mjestima gdje inače ljudi nikada ne bi došli roniti jer je dno nezanimljivo, na primjer riječ je o ravnim, pjeskovitim ili muljevitim područjima bez raznolikog podmorskog života
>
> Danijel Frka

– Svjetski trendovi pokazuju da je »scuttling« jedan od vidova turizma koji se jako brzo razvija, donoseći značajne prihode i u tom pravcu uzmorske države nastoje što bolje iskoristiti njegove potencijale. U Hrvatskoj su razmišljanja o takvim mogućnostima još u početnoj fazi, unatoč postojanju značajnih prirodnih i kadrovskih resursa, naglašavaju u Zavodu za prostorno planiranje PGŽ-a kojem je pročelnik Mladen Črnjar.

Najkvalitetniji proizvod

Direktor Turističke zajednice Grada Rijeke Petar Škarpa dodaje da ronilački turizam za Hrvatsku predstavlja gospodarsku razvojnu šansu, posebno radi izuzetne atraktivnosti Jadranskog mora i podmorja. Jadran i njegovo podmorje osnovna je esencija turističke djelatnosti: najkvalitetniji hrvatski proizvod. No, budućnost ronilačkog turizma prije svega ovisit će o tome koliko ćemo danas i sutra zaštititi i očuvati izvornost našeg obalnog prostora, otoka i podmorja, naglasio je.

– Zadaća Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije bit će da odredi lokacije (riječ je za početak o oko desetak lokacija koje će pratiti posebni elaborati op.a) koje će zadovoljavati ekološko-prometno-turistički uvjet za navedenu svrhu. U realizaciji projekta računa se na ronilačke centre i na Udrugu ronilačkih centara u turizmu Primorsko-goranske županije »Kvarner diving«. Zainteresiranost ronilačkih centara već postoji, što su iskazali i tijekom zajedničke inicijative za pokretanjem ovog postupka, ali i osnivanjem i zajedničke udruge, otkriva nam dalje Petar Škarpa.

Bez službenog stava

Za sada kod nas nema službenog stava o »scuttlingu«, ne postoje istraživanja gdje bi se potapanja mogla ostvarivati, a cijeli proces se uglavnom »na prvu loptu« ne povezuje s turizmom. Uvriježeno je da potopljeni brodovi moraju biti izvan plovnih putova, ali vrlo blizu obale, ekološki prihvatljivi i sigurni za ronioce, a potrebno je ishodovati i niz dozvola. Takve »željezne dame« postaju mjesta razvoja posebnih biocenoza odnosno staništa morskih organizama (algi, koralja, spužvi), a sve to privlači i ribe. Takve lokacije postaju zanimljive za ronioce, zaljubljenike u podvodnu fotografiju i videosnimanja, te su značajne i zbog zaštite podmorja, jer se u pravilu na tom dijelu zabranjuje ribolov.

> Svjetski trendovi pokazuju da je »scuttling« jedan od vidova turizma koji se jako brzo razvija, donoseći značajne prihode i u tom pravcu uzmorske države nastoje što bolje iskoristiti njegove potencijale
>
> Mladen Črnjar

SCUTTLING
donosi značajne prihode

Danijel Frka, poznat po brojnim istraživanjima potopljenih brodova i zrakoplova te podvodni fotograf, smatra da je riječ o vrlo inovativnom projektu. U nas mogli bi reći pilot-projektu – jer se toga još nitko nije sjetio. Treba dodati, u prošlosti je bilo potapanja brodova, ali to je bilo dosta davno, sporadično i prvenstveno radi stvaranja umjetnih staništa za ribe. Potapale su se drvene brodice, koje se nisu sačuvale.

– Kontrolirano potapanje brodova treba gledati kao važno proširenje ukupne ponude ronilačkog turizma, navodi dalje Danijel Frka.

– Brodovi se potapaju na mjestima gdje nema obilja ronilačkih atrakcija pod vodom kao što su stijene, špilje, olupine davno stradalih brodova i slično. Dakle, potapanjem brodova stvaraju se nove lokacije zanimljive za ronjenje na mjestima gdje inače ljudi nikada ne bi došli roniti jer je dno nezanimljivo na primjer riječ je o ravnim, pjeskovitim ili muljevitim područjima bez raznolikog podmorskog života, zaključuje Frka.

Teški konzervativizam

Na upit što može kočiti realizaciju ove ideje, Frka navodi nerazumijevanje javnosti i odlučujućih struktura, odnosno neprepoznavanje ili neshvaćanje komparativnih prednosti koje nude takve umjetno stvorene lokacije za ronjenje.

– Hrvatska je poznata po teškom konzervativizmu odnosno izuzetno teškom prihvaćanju bilo kakvih novih ideja vezanih za sportsko-rekreativno ronjenje, bez obzira na to dolazile one od ljudi koji u ronjenju nešto znače ili dolaze kao poduzetničke inicijative prema uzorima iz inozemstva. Potvrda tomu je i desetogodišnje neuspješno kreiranje Zakona o ronjenju, izjavljuje naš sugovornik.

– U inozemstvu, osobito u nekim državama, »scuttling« je izuzetno razvijen i provodi se sustavno. Na Malti to je projekt od nacionalne važnosti jer više od 20 posto godišnjeg prihoda od turizma otpada upravo na ronjenje i ronilački turizam. A naši potencijali su neusporedivi s malteškim, ukazuje Frka, naglašavajući da je interes za ronjenjem na olupinama enorman. Stoga nema sumnje: ovaj projekt neće podbaciti, a utjecat će i na formiranje novih radnih mjesta što u ova krizna vremena nikako ne možemo zanemariti.

Stari odsluženi brodovi

U pravilu se potapaju stari odsluženi brodovi koji su inače namijenjeni rezalištu ili koje nitko ne želi. To mogu biti trgovački ili ratni brodovi, bilo kakve vrste i namjene, ali postoje primjeri da se potapaju i avioni, pa čak i tenkovi. Prije samog čina potapanja, kako saznajemo, potrebno je takav objekt očistiti od svih ostataka goriva i maziva odnosno štetnih tvari koje bi mogle imati negativan učinak na okoliš. Također se trebaju odstraniti i neki materijali koji su štetni za okoliš kao što su izolacijski materijali. Biraju se dubine između 30 i 40 metara što je dostupno većini ronilačkih kategorija, a 40 metara ujedno je i granica rekreativnog ronjenja. Potapanje se obavlja u kontroliranim uvjetima.

SAD, Australija i Novi Zeland u vrhu

Među zemljama koje su u svrhu proširenja ponude ronilačkih atrakcija potopile najviše brodova prednjače SAD, Australija i Novi Zeland, a u Sredozemlju to su Malta i Turska. Najveći potopljeni brod je američki nosač aviona Oriskany klase ESSEX od čak 30.800 tona i dužine 290 metara, a potapanje je uspješno izvršeno u svibnju 2006. godine nedaleko Floride.

Potopljena flota

Brodovi se u svijetu namjerno potapaju odavnina. U Prvom i Drugom svjetskom ratu potapali su se radi zaprečavanja ulaza u luke ili u zaštićene zaljeve. Odmah poslije Drugog svjetskog rata mnogi zapljenjeni ratni brodovi završili su na morskom dnu jer se nije isplatilo njihovo rezanje. Ali možemo reći da su se prvi tome dosjetili Amerikanci potopivši u atolu Bikini od 1947. pa do 1948. godine cijelu jednu flotu brodova kako bi na njima iskušali učinak atomske i hidrogenske bombe. Također su i Britanci krenuli s namjernim potapanjima zarobljenih njemačkih podmornica u Sjevernom moru koje su u posljednjih desetak godina ponovno pronađene i oko kojih se danas redovito rekreativno roni.

NA DNU
IVAN MIŠKOVIĆ

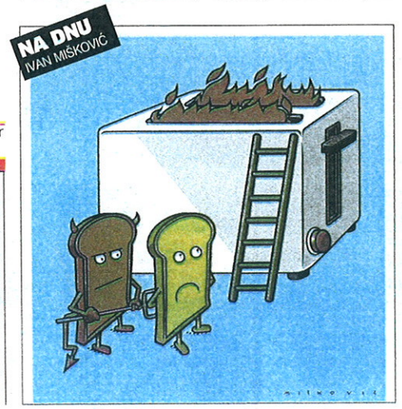

LOKACIJE

Uvriježeno je da potopljeni brodovi moraju biti izvan plovnih putova, ali vrlo blizu obale, ekološki prihvatljivi i sigurni za ronioce, a potrebno je ishodovati i niz dozvola

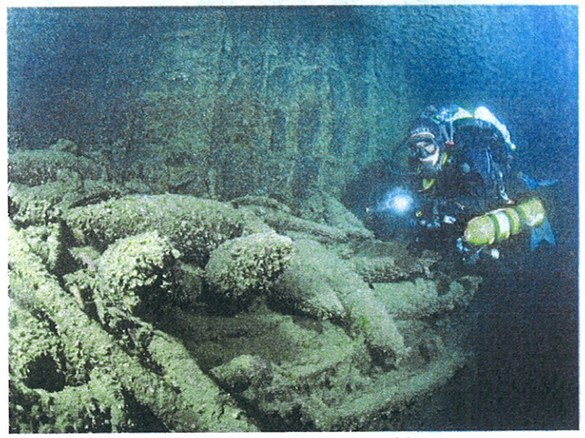

Olupina »Szent István« privlači ronioce, ali leži na velikoj dubini

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka

Izvedbe:
29. i 31.3.,
4. i 5.4.2014.

Charles Gounod
FAUST opera

Dirigentica: Nada Matošević Orešković
Redatelj: Krešimir Dolenčić

Solisti: Stefan Pop / Sergej Kiselev, Giorgio Surian / Dalibor Hanzalek / Slavko Sekulić / Siniša Štork, Siniša Hapač / Ricardo Lopez, Bojan Šober / Dario Bercich, Valentina Fijačko / Marijana Prohaska / Ingrid Haller, Anamarija Knego / Vanja Zelčić, Iva Mrvoš

Giorgio Surian, Siniša Hapač, Valentina Fijačko, članice zbora

NE PROPUSTITE OPERNI DOGAĐAJ SEZONE!

Ulaznice: na blagajni Kazališta (Verdijeva 5a, tel. 051/337.114, blagajna@hnk-zajc.hr), ponedjeljak - subota 9- 13 sati i jedan sat prije početka predstave